

ВІДГУК

на бібліографічний покажчик «Курас Іван Федорович: доктор історичних наук, професор, академік НАН України:біобібліографічний покажчик : до 80-річчя з дня народження. – вид. 2-е, доп. та перероб.

/ уклад.: О. З. Силка, Л. І. Синявська ; авт. вступ. статті

С. Б. Буравченкова, Н. М. Левицька. – Черкаси : ФОП Гордієнко, 2019. –

114 с.»

Бібліографічні покажчики є невід'ємною складовою подальшого розвитку національної української науки, культури, їхня поява сприяє розбудові громадянського суспільства шляхом систематизації наукової спадщини провідних вчених. З опрацювання біобібліографічних покажчиків повинні розпочинатися біографічні розвідки. Крім популяризації досягнень української науки, біобібліографічні покажчики служать створенню інформаційної бази для вивчення історії окремих наукових дисциплін і збереженню образів видатних вчених, провідних наукових шкіл для наступних поколінь.

Біобібліографічний посібник «Курас Іван Федорович...» присвячений відомому українському науковцю, вченому політологу, доктору історичних наук, професору, академіку НАН України, віце-президенту НАН України, директору Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України – Івану Федоровичу Курасу (1939–2005 рр.). Друге видання, доповнене і перероблене, підготовлене до 80-річчя з дня народження вченого. Появі цього покажчика передували короткі бібліографії І. Ф. Кураса, які були підготовлені після смерті дослідника у 2005 р., 2009 р., 2016 р.; опис рукописного фонду науковця в Інституті архівознавства Національної бібліотеки України ім. В. Вернадського (2009 р.) та дисертаційне дослідження, присвячене особистості Івана Федоровича (2010 р.). На жаль, ці видання не містили повної бібліографії робіт вченого. Саме тому у 2016 р. О. З. Силкою та Л. І. Синявською був опублікований

біобібліографічнийпоказчик, у якому вперше було систематизовано наукову спадщину І. Ф. Кураса.

Новий бібліографічний логічно доповнив бібліографію Івана Федоровича, зазнав якісних змін у своїй структурі (поява нових рубрик та кількісне зростання наявних).

Доктор історичних наук, доцент кафедри гуманітарних дисциплін Національного університету харчових технологій О. З. Силка та доктор історичних наук, професор кафедри історії та етнології України Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Л. І. Синявська, уже понад 10 років працюють в галузі бібліографії. У їхній науковій спадщині близько 40 бібліографічних показників, з яких 27 біобібліографічної спрямованості. У свій час вони працювали вченими секретарями наукової бібліотеки ім. М. Максимовича Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького, започаткували випуск бібліографічних показників у серіях «Бібліографія вчених Черкаського університету», «Серія: Історична» та «Бібліографія праць вчених України». Власне рецензований показчик і вийшов у серії «Бібліографія вчених України» випуск 14.

Структура науково-довідникового видання є «класичною» для біобібліографічних видань. У передмові «Від укладачів» обумовлено мотивацію щодо появи такого показника – «Видатний вчений-історик, державний і громадський діяч, академік НАН України, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, доктор історичних наук, професор Іван Федорович Курас зробив значний внесок у розвиток політичної історії України, у створення в Україні розгорнутої мережі академічних наукових установ соціально-гуманітарного профілю з дослідження політичних процесів, становлення нових наукових напрямів з розбудови громадянського суспільства. Відповідно, актуальність теми та науковий інтерес (національна історична бібліографія) зумовлюють

необхідність створення окремого видання, змістом якого є бібліографічна інформація про наукову спадщину І. Ф. Кураса».

Рецензований посібник відкривається біографічною довідкою «Іван Федорович Курас: портрет на тлі епохи» д.і.н., проф. Н. М. Левицької та к.і.н., проф. С. Б. Буравченкової, його наповнення розкриває основні життєві віхи та етапи становлення вченого.

Бібліографічні записи систематизовано за 11 тематичними розділами, назви яких сформульовано відповідно до наукових інтересів дослідника і жанрової різноманітності творчого доробку. Хронологічні межі покажчика – 1961–2016 рр.

Розділ «Основні дати життя і діяльності Івана Федоровича Кураса» містить відомості про життєвий та творчий шлях науковця у хронологічній послідовності. Кожна дата супроводжується описом життєвої події.

Другий розділ покажчика «Матеріали про І. Ф. Кураса» являє собою систематизацію опублікованих матеріалів про Івана Федоровича, його різнобічну та багатогранну діяльність. Хронологічно – 1989 – 2016 рр., 177 позицій.

Бібліографічні записи розділу «Хронологічний покажчик друкованих праць І. Ф. Кураса» інформують про наукові досягнення вченого через опубліковані матеріали від першої статті 1961 р. до 2016 рр. Тут презентовано статті, монографії, окремі видання, рецензії, інтерв'ю. Загальна кількість бібліографічних позицій – 350 записів. З можливою повнотою укладачами зібрано і рецензії на монографічні дослідження І. Ф. Кураса.

Розділ «Алфавітний покажчик друкованих праць І. Ф. Кураса» знайомить читачів із доробком вченого. Пошук здійснюється за принципом алфавіту.

У покажчику наявні і розділи, які додатково розкривають особистість І. Ф. Кураса – це «Автореферати та дисертації І. Ф. Кураса» на здобуття наукового ступеня кандидата та доктора історичних наук; «І. Ф. Курас – науковий керівник, консультант та опонент дисертацій», у якому зазначено кандидатські та докторські дисертації; «Видання за рецензуванням І. Ф.

Кураса» де вказаний перелік видань, у рецензуванні яких історик брав участь; «Видання за редакцією І. Ф. Кураса (науковий редактор монографій, головний редактор, член редколегії)» складається з 131 бібліографічних позицій, переважна більшість з яких має складові.

На позитив відзначимо, що укладачі рецензованого покажчика вперше включили до бібліографічного покажчика і роботи, що були надруковані після смерті І. Ф. Кураса.

Бібліографічна характеристика документів в усіх розділах посібника включає практично всі необхідні елементи для ідентифікації документів, зокрема: назва твору, підзаголовкові дані, відомості про осіб, які причетні до випуску та підготовки видання, видавця, рік, сторінки.

У покажчику використано хронологічне групування бібліографічних записів, в межах хронологічних рубрик – за алфавітом назв. Кожен розділ має окрему нумерацію.

Довідковий апарат бібліографічного посібника складають «Іменний покажчик» (279 позицій) та «Перелік умовних скорочень».

Рецензований біобібліографічний покажчик вирізняється чіткою, логічною структурою, скрупульозним викладом фактажу. Він буде корисний для фахівців історичної та політологічної наук, для викладачів та студентів гуманітарних факультетів та інститутів.

Разом з тим, на нашу думку, у покажчику відсутнє відображення ще одного напрямку у діяльності І. Ф. Кураса – робота Народного депутата України. Також рубрику «Інтерв'ю» варто перенести з частини «Хронологічний покажчик друкованих праць І. Ф. Кураса» до частини «Матеріали про І. Ф. Кураса».

Але висловлені рекомендації суттєво не знижують наукового рівня бібліографічного покажчика. Рецензована праця відзначається належною новизною, оригінальністю вирішення наукових завдань і засвідчує достатню ретельність авторів у опрацюванні досліджуваної проблематики.

Рецензована праця О. З. Силкита Л. І. Синявської виконана на належному науково-теоретичному рівні й цілком відповідає загальним вимогам щодо створення бібліографічних покажчиків. Все вище означене дає повні підстави рекомендувати видання **«Курас Іван Федорович: доктор історичних наук, професор, академік НАН України: біобібліографічний покажчик : до 80-річчя з дня народження. – вид. 2-е, доп. та перероб. / уклад.: О. З. Силка, Л. І. Синявська ; авт. вступ. статті С. Б. Буравченкова, Н. М. Левицька. – Черкаси : ФОП Гордієнко, 2019. – 114 с.»** до участі у II Всеукраїнському бібліотечному рейтингу «Біографічний рейтинг» у номінації «Персональний бібліографічний покажчик».

Завідувач Відділу рідкісних книг та рукописів
Наукової бібліотеки імені М. Максимовича
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
кандидат філософських наук

К. С. Кучмай

Гідпис *Кучмай К.С.*
Засвідчую *узн. сир НБ*
Л. М. У. Горбодюк